

„EDINOST“

izhaja enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4 uri popoldne.

Naročnina znaša:

za celo leto 24 kron
za pol leta 12 „
za četrt leta 6 „
za en mesec 2 kroni

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamezne številke po 6 stotink (3 nvč.); izven Trsta pa po 8 stotink (4 nvč.).

Telefon št. 870.

Edinost

Glasiło političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč.

Oglasi

se računajo po vrstah v petito. Za večkratno naročilo s primernim popustom Poslani, osmrtnice in javne zahvale domači oglasi itd., se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nepravilni dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Naše šolsko vprašanje.

(Dopis.)

Ne samo Vas, gospodje v uredništvu, temveč tudi nas vseh, posebno pa stariše nedolžnih otrok slovenske krvi, je presenetil odgovor viteza Jettmarja na interpelacijo našega poslanca dra. Gregorina glede šolskega vprašanja. Da bi omenjeni gospod vitez svojemu odgovoru dostavil le še naslednje besede: »Namestništvo ni dobilo od osrednje vlade še nikakega obvestila, da-li je že zadava šolskega vprašanja rešena ali ne, ali ker nas vedno nadlegujete, hočemo se informirati na osrednji vladi, oziroma urgirati stvar na vsučenem ministerstvu in potem stopiti pred Vas s konkretnim odgovorom.«

S takim dostavkom bila bi nebrzičnost namestništva v tej stvari kolikor toliko poravnana.

Počitnice so tu, novo šolsko leto se bliža in slov. ljudska šola v Trstu je še vedno v istem stadiju kakor pred 20 leti!

Stariši slovenski! Zahtevajte odločno, da se Vam da, kar Vam gre po vsej pravici! Nikdo ne more siliti Vaših otrok ne v italijanske ne v nemške oddelke, kjer morajo mnogo zaostati, ker se jim nauki podajajo v jeziku, katerega nimajo v svoji oblasti. Rajše nikamor ne upišite otrok, nego pa v raznarodovalnice! Početkom šolskega leta pa privedite svoje otroče pred namestništvo in zahtevajte slovenskih razredov! Zahtevajte, da se šola otvori v sredi mesta, kjer bo pristopna slovenskim otrokom iz vseh delov mesta!

Meščani slovenski, ne vpisujte svojih otrok v okoličanske šole, ki so itak dovolj napolnjene z domačimi otroci, temuž zahtevajte slovensko šolo v mestu, oziroma slovenske paralelke na obstoječih italijanskih ali nemških šolah! Ne branite pa se temu, da je Vašim otrokom dana prilika, prideti se drugim jezikom, ali odločno zahtevajte kakor učni jezik materini jezik!

Zakaj se je ugodilo peščici nemških starišev v Ljubljani tako hitro? Zakaj je tam vlada silila mestni zastop, da za neznanost šte- vilo nemških otrok otvori zasebno šolo? Ali veljajo v Ljubljani drugi državni zakoni, nego v Trstu in specialno še za tržaške Slovence? Zakaj dvojno mero? — Trst je na slovenskih tleh, v mestu samem je blizu četrtina Slovencev, in vsem tem vladam ne pri- vošča — niti ljudsko-šolske o- mlike!

Slovenci morajo z velikimi žrtvami in tako rekoč v morji Slovencev pri sv. Jakobu vzdrževati 2 štirirazredni ljudski šoli, deško in dekliško, ki sta vsako leto prenapolnjeni in je treba mnogo naših otrok odslovljati radi pomanjkanja prostorov!

Obe ti šoli ste sredi Slovencev, kajti pri sv. Jakobu bivajo ponajveč Slovenci in za te mora narod donasati takih žrtev! Začnite tudi za te 2 šoli pravdo, da ja vlada vzame v oskrbo, ali pa, da prisili magistrat, da ja on vzame v svojo področje. Seveda mora ostati tudi nadalje slov. jezik kakor učni jezik!

Vlada odlašja z rešitvijo slovenskega ljudsko-šolskega vprašanja v Trstu, češ: Slo- venci se že naveličajo, ako ne poprej, pa ta- krat, ko bo ves narod že izmožen, ko ne bodo imeli več sredstev za vzdrževanje teh par zavodov na svojih tleh za otroke svojih rojakov! Takrat bodo — tako utegnejo raču- nati vladni možje — Slovenci izmučeni in onemogli in ponehajo se svojimi zahtevami, se svojim kričanjem!

Ali zaslužijo Slovenci takih udarcev?! In zakaj? Morda zato, ker so bili vedno zvesti državljanji, lojalno udani skupni državni ideji in cesarski hiši?!

Meščani slovenski! Mera je polna. Nikdo ne more zahtevati, da bi še nadalje trpeli to- liko krivice.

Slovensko šolo morate dobiti, ta Vam je zjamčena v zakonih! Samo bodite neizprosnji in ne odjenajte! Naše državne poslance pa prosimo, da odločno nastopijo za otvoritev slovenske šole v Trstu. Ako tega ne dosežejo takoj, pa naj zahtevajo, da se z avtoriteto vse nemške šole poslovenskih kraji in vsi nepotrebni itali- janski razredi v tržaški oko- lie!

Iz verifikacijske debate v deželnem zboru istrskem

(Italijanski del govora dra. M. Laginje v seji dne 3. julija 1902.)

Postopanje, ki se je rabilo na volitvi spošt. Mandića in Spinčića ni bilo v ničemer ni bolje ni slabše od onega, kakor se je po- stopalo na vseh drugih volitvah za deželni zbor.

Zato pozdravljamo s te strani zbornice, kakor stvar, ki je tolažljiva predlog spošto- vanega odseka za verifikacije, da se odobri

tudi ti dve izvolitvi. Tako se nadejamo tudi o izvolitvi poslanca za mestno skupino Vo- losko-Kastav in drugih.

S tem poda visoka zbornica sebi spriče- valo, da nismo prišli semkaj vled zlorab po- jedinih strank ter da pogreške, storjene tu pa tam (a če bi jih hoteli iskati, našli bi jih v vseh izvolitvah, začnši z veleposestvom pa doli do mene), niso drugzega, nego posledica ali nesrečnega zistema, ali zakona sa- mega, ki je tako nepopoln, da dopušča vsake vrste tolmačenja po- jedinim strankam in okraj- nim glavarjem ter volilnim komisarjem.

Zato smatram, da je to dobra prilika, da izjavim, kako bomo mi od te strani zbor- nice smatrali za poglavitno nalogo novega zakonodavnega delovanja te zbornice to, da se na vsaki mogoči način volilni zakon za zbornico korektno spremeni, a po možnosti tudi oni za občine.

Danes, gospoda moja, ni čas za to, da bi obširneje govoril o tem. Omeniti hočem le nekatere stvari.

Nerazmerje, morda edino v Evropi, je n. pr. to, da mora mesto Pulj voliti po- slanca skupno z Vodnjanom, in pa samo enega *). Drugo nerazmerje je, da zdravilišče Opatija, poznano po vsem svetu, voli s kmeč- kimi občinami istega okraja, ter da Podgrad — sedež okrajnega sodišča — voli s kmeč- kimi občinami, mej tem ko mnogokatero drugo mesto ali trg, kateremu to pravo ne bi pripadalo, voli poslanca v mestni sku- pini.

Po našem deželnem volilnem redu mo- remo pogosto prihajati in prihajamo do protislovja, da v eni občini, kjer drugi volilni razred zvršava z davkom od 1 gld. 50 nč., ali 2 gld., torej 3 ali 4 krone, oni, ki plača toliko mora voliti poslanca — in v mestih je to pravo glasa celo direktno, ker, kakor znano, se v mestih voli direktno —, a v neki drugi občini človek z isto toliko davka nima prave- vice, če je občina kmečka, voliti niti volilne može, ker v tej drugi občini drugi volilni razred zvršava z mnogo višim davkom, tri- in štirikrat tolikim, nego je oni v prvo re- čeni občini.

Tako se dogaja celo v občinah enega in istega sodnega okraja, ker n. pr. v občini Vrsar drugi razred zvršava s precej visokim davkom, da oni, ki plača, recimo, 16 kron,

*) Pulj ima brez vojakov, kakih 38.000 duš, Vodnjan blizu 6000, pak oba skupno volita komaj enega poslanca, dočim Poreč Umag in Cittanova, ki imajo skupno komaj 6000 duš, volijo posebnega po- slanca. Op. ured.

stopil v dvor. Tudi pri zajutruku je bila isto- tako dobre volje, a moglo se je videti, da namenoma posvečuje veliko pažnjo mlademu finančniku, ob katerem je sedela, tako, da je postalo to stari grofici neznosno.

»Le ne preko meje, le ne preveč!« je govorila sama sebi in o tem je gledala Me- lito, kakor da jej hoče s pogledom naznaniti svojo misel. No, Melita takrat ni umela po- gleda. Ona je dobro vedela, kaj dela.

»Kaj ne, gospod Rudnić, je spregovo- rila sedaj domačica z navadnim tihim in mirnim glasom, »vi imate veliko posestvo v Slavoniji?« Rekla je nalašč »posestvo«, ker le o bivšem lastniškem premoženju se je moglo reči, da je »gospoštija«. No Branimir ni niti slutil, da gre tu za razliko v imeno- vanju posestva radi lastnikove osebe.

Čim je Melita slišala materini glas, je takoj nehala govoriti iz spoštovanja do rodi- teljice, kar je ta tudi želela. Ona je hotela pretrgati neprestani razgovor svoje hčere z Branimirom. Ta se je takoj požuril, da od- govori na grofici vprašanje.

»Res, gospa grofica, moje posestvo je veliko, a nadejam se, da mi bo tudi mnogo

nima volilne pravice, a imel bi to pravico, če bi pripadal n. pr. občini Poreč, kjer drugi razred zvršava z veliko nižim davčnim predpisom.

Torej na volitvah v isti deželni zbor, pod enakimi pogoji in v istem sodnem okraju ta človek ima pravo glasa, drugi pa ne. To je neprilika, ki se mora odstraniti povodom spremembe volilnega reda.

(Zvršetak pride.)

Politični pregled.

V Trstu, 23. julija 1902.

Nagodbena pogajanja. Danes so začeli na Dunaju respektivni referenti iz obeh vlad s tretjim čitanjem carinarskega tarifa. Bajje že na posvetovanjih, ki so se vršila že pred tremi tedni na Dunaju, je bilo sklenjeno, da se spremeni metoda v teh pogajanjih. Pogajanja so se začela hkratu na vsej črti in tako, da se bo čitanje vse eno nadaljevalo, tudi če bi pri kaki točki ne dosegli spora- zumljenja. Tako se pokažejo vse še obstoječe difference, radi katerih se potem oba mini- sterska predsednika zopet snideta in sporo- čita kroni. In sicer se v ta namen podasta v Isl pred cesarja nekako proti koncu tega tedna. Seveda bosta o tej priliki poročala vladarju tudi o drugih tekočih stvareh.

Nemci in Italijani. Bolj in bolj po- staja jasno, da sta takomenovano pravno akcijo v Tirolu forcirala od nemške strani le liberalni vodja dr. Grabmayer in klerikalni vodja dr. Kathrein, o katerima obema je znano, da sta v jako intimnih odnošajih z gospodom Körberjem. Saj nikdo ne dvomi na tem, da je odlikovanje z visokim redom, ki je nedavno temu padlo dru. Kathreinu — v gumbričo, bilo deloma v poplačilo za stor- jene usluge dr. Körberjevi tirolski akciji na korist, deloma pa v vspodbujbo na nadalje- vanje prizadevanj. Le intimno razmerje med dr. Körberjem in dr. Kathreinom je moglo zavesti tega poslednjega, da se je v toli važni stvari, katere načelna važnost seza daleč preko mej Tirolske — postavil v nasprotje se svojimi lastnimi rojaki in so- mišljeniki. Bolj in bolj jasno postaja — smo rekli — da sta bila na nemški strani le re- čena dva kolovodje dveh sicer strogo nasprot- nih si političnih struj, in le v svoji posluž- nosti do Körberjeve vlade, zavzeta za pro- jekt dr. Körberja, s katerim je hotel pri- dobiti italijanske poslance za nagodbo z Ogrsko.

Ali narod je sodil drugače, nego oba kolovodje z dr. om Körberjem po sredi. To nosilo. Prejšnji lastnik je je jako zapustil, a sedaj pride na-me vrsta, da je popravim in uredim.

»Vam je to lahko, dragi prijatelj«, se je vmešal v pogovor grof Orfeo, »vi imate po- trebna sredstva za ta posel... Ali mi, mi plemenitahi v tem kraju ne moremo nič deti v svoje imetje. Tudi moje posestvo je za- puščeno, priznavam, a niti pri drugih ni bolje.«

»Kar ni šlo tebi od rok, papá, bo šlo našemu Arturju, ko prevzame imetje«, je do- dala Melita, hoteča dati razgovoru šaljivo smér, kar se jej je tudi posrečilo. Družba, ne izvemaši niti stare grofice, se je morala smejeti Melitinej opombi, ker je Artur v lahkomišelnosti že sedaj daleč nadkriljeval svojega očeta. Bil je že sedaj na glasu ka- kor razsipnik, o katerem se je splošno govo- rilo, da dovede svojega očeta in vso rodbino na rob propasti.

»Ne dajmi Bog tega doživeti!« je rekla grofica Ana kakor v nekem strahu. »Naj le moj Orfeo čim dalje upravlja naše imetje... Artur ni za gospodarstvo.«

(Pride še.)

PODLISTEK

MELITA.

Povest iz naše dobe.

Spisal Josip Ergen Tomić; prevedel Radl.

Prvi del.

VI.

Grofica Alice je postala tako zaupnica njiju dveh; ona je mogla hitro in brez oko- liščin odločiti o njiju usodi, a je tudi sklenila.

Ta izlet v Deli-dvor je bila najlepša prilika za to. Vsi so skupaj, ki bi mogli kaj reči o tej važnej stvari, a tako priliko treba dobro porabiti.

V Deli-dvoru so znali za Branimirov prihod, ali niso niti slutili, da prideta z njim v družbi grof Slavomir in grofica. To je vse ugodno iznenadilo. Sprejem v starem dvoru je bil jako prisrčen. Grof Orfeo in Melita sta bila nenavadno prijazna z Rudnićem, a tudi stara grofica, katera je sprejemala po- nosno vsakega plebejca, se je silila biti čim prijaznejša z bogatim finančnikom, o katerem

jej je Orfeo pripovedoval, da ima njihovo usodo v svoji roki.

»Vi nam storite veliko uslugo«, je rekla grofica Branimiru med drugim, »da greste z mojim soprogom na Dunaj... On je dober, plemenit človek, ali ni za take finančijelne posle... Vi uredite vse to, vem že v naprej, popolnoma drugače.«

»Potrudim se, da stvar vape čim bolje«, je uverjal Rudnić grofico, katera je že mi- slila, da je govorila že prezaupljivo z Rud- ničem, a radi tega je hitro pričela razgovor z Alieo.

Medtem je bil zajutrak že gotov, ker je grof Orfeo uredil vse tako, da more Brani- mir brez zadržka začeti pregledovanje njego- vega imetja. Moralo se je iti iz prvega nadstropja v pritličje, kjer je bilo pogrnjeno za zajutrak. Orfeo je vodil pod pazdaho Alieo, Slavomir staro grofico, a Branimira je zadela nedopovedljiva sreča, da je šel z Me- lito. Sladka, preugodna struja mu je dražila živce, ko je čutil Melitino roko na svojej. Komtesa je stopala ob njegovej strani vesela in jako razgovorna, da je Branimir vedno bolj zgubljal svojo nesigurnost, s katero je

dokazujejo shod za shodom. Najprej je gromela italijanska javnost, sedaj pa na nemški strani vsaki glas odklanja Körberjev projekt. Dr. Körber misli le na svojo pogodbo z Ogersko, Nemci na Tirolskem pa — kakor vse kaže — nočejo niti čuti o tem, da bi iz oziroma na vladne zadrege žrtvovali svojo pozicijo v deželi. Včeraj je bil n. pr. shod v Kalternu, na katerem je nad 300 nemških kmetov odklonilo. Grabmayer-Kathrein-Körberjev projekt in so vsprejeli resolucijo, ki nujno pozivlja vladu, naj opusti politiko ločevanja in spreminjanja ustave posebnosti gre za to, da bi se ustvarilo gospodarstvo, ki bi že od prvega začetka ne moglo iz svojega pokrivati stroškov in bi moralo vzdrževati svoj obstanek iz splošnega žepa davkoplačevalcev.

Kakor se vidi, Nemci ne odklanjajo le vsake večje mere samouprave Italijanov, ampak očitajo tudi tem poslednjim naravnost in na nedelikatni način, da so ubože, ki bi hoteli blesteče in svobodno živeti na stroške — drugih.

Pojavi z ene in druge strani morajo ponuditi vsakogar, da ob tem tirolskem vprašanju ne gre le za to, da-li naj bo par občin podrejenih tej ali tej sekciji deželnega šolskega sveta ali deželnega odbora, ampak da so mej obema tabora bitstvene, principijelne difference, da si stojita nasproti ideja laške in ideja nemške ekspanzivnosti in da — kar je glavno — ni možno ustrezati jedni strani, ne da bi se čutila oškodovano druga stran, ne glede na to, ali se na tej ali oni strani bije boj za opravičene aspiracije, ali pa boj za ohranitev privilegovanega stališča. Naj je že zahtevanje na laški strani opravičeno ali ne: to dvojno je gotovo, da med nemškim in laškim stališčem zija prepad, in da ni na tej ni na oni strani javno mnenje ne misli na to, da bi se odmaknilo od svojega principijelnega stališča! In izlasti še deluje na obeh straneh strah pred konsekvencami, strah, da bi, ako bi odnehali, ustvarili nevaren prejed.

Lahi se boje, da bi si, ako bi odnehali, zagradili pot da glavnega cilja, ki je edino le popolna neodvisnost od nemškega dela dežele. Nemci pa se zopet boje, da bi vsaka ped terena, ki bi jo privolili Italijanom, mogla služiti poslednjim v oporo za nadaljnje laško prodiranje v sfero nemških interesov!

Mi pa zaključimo lahko se znanim stariim refrénom, da le valed tega, da so v nas parlamentarne razmere nenormalne in nemoralne, je možno, da so ljudje, katerih konečni cilji gredo tako navskriž, kakor gredo med Italijani in Nemci — in to ne manjše na Primorskem, nego na Tirolskem —, da so ljudje s tako nasprotnimi si cilji vendar le parlamentarni zavezniki!!

Politika Nemčije se menda zopet enkrat pripravlja za senzacijonelen preobrat. Nemška brezobzirnost tudi do svojih zaveznikov je dosegla kulminacijsko točko, ko je nemška vlada razstobila po svetu načrt svojega novega carinskega tarifa, ki je tako izizvalen, kakor da hočejo ves svet klicati na korajžjo. Nemški politiki so bili o kovarju svojega carinskega tarifa očividno prepričani, da jim ni treba imeti nikakih obzirov od inozemstva in so bili še ponosni na to, da je vsa inozemska javnost odločno nastopila proti temu načrtu. Ako se ne motimo, je svoječasno ravno Bülow izjavil v parlamentu, da je to najboljši dokaz o dobroti carinskega tarifa, ker mu inozemstvo tako nasprotuje, češ: čim bolj bo tarif škodoval inozemstvu, tem bolj bo koristil Nemčiji! Nemška vlada pa da mora skrbeti za koristi svoje države, ne pa za koristi inozemstva! Nočemo se spuščati v dokazovanje, kako temeljito pogrešeno je to naziranje nemškega politika, ker se to ne da povedati z jedno besedo. Ne moremo se pa vzdržati opazke, da megalomanija zasleplja tudi najmodrejšje in najbistrejše politike. Nemčija je imela moment, ko je v svoji nadutosti menila, da more nekažnjeno izzivati ves svet in ta moment bo morala v bodočnosti drago plačevati. Do te zaslepljenosti pa je Nemčijo dovela trozvezna politika. Računala je namreč na slepo pokorščino od strani Italije in naše države in je bila uverjena, da se boste obe državi trozvezi na ljubo dajali od Nemčije, če bo potreba, tudi popolnoma uničevati gospodarsko.

Najnovejši politični dogodki pa dokazujejo, da se je Nemčija v teh kalkulacijah korenito zmotila.

Italijanska ljubezen do trozveze se je dokaj občutno ohladila, v naši državi pa kažejo že slovanski narodi, ki so tu v veliki

večini, da ne mislijo odnehati, dokler se tista monstruoza stavba, ki se naziva trozveza, šeasoma vendar le zruši.

Vse te momente moramo upoštevati, ako hočemo prav umevati izjavo, ki jo je državni tajnik, grof Posadowsky, podal te dni v odseku, ki se bavi s carinskimi tarifom. V tej izjavi je namreč Posadowsky izrekel svoje prepričanje, da isti poprej toli proslavljeni načrt carinskega tarifa ne postane nikoli zakon!

Inozemstvo je namreč skoraj soglasno napovedalo Nemčiji carinsko vojno, katera vojna bi — kakor smo že svoječasno povdarjali — upropastila nemško industrijo in trgovino, t. j., ona dva gospodarska vira, na katerih sloni skoraj izključno gospodarska in dosledno tudi politično moč sedanje Nemčije. Poleg tega sta še majanje trozveze in ogorčenje pruskih Poljakov momenta, ki silita nemško vlado, da svoje agrarce, ki zahtevajo uzakonjenje carinarskega tarifa, pušča na cedilu in da je začela potajevati svoje lastne prej toli ljubljeno dete.

Ker smo se že dotaknili Poljakov, omeniti nam je v tej priliki, da je nemški cesar opustil misel na namerovano svoja potovanje na Poznanjsko, ker se boji poljskega ogorčenja, in menda poznane mu občutljivosti Poljakov v narodnem vprašanju. Poljaki ne prebole tako hitro žaljenj cesarja Viljelma in njegove vlade in je tudi pogumnemu Viljelmu, kakor vsakemu smrtniku, precej ležeče na svoji koži. Vsakako pa smo dobili pojasnilo, da se Nemeč poleg Boga boji tudi še — koga drugega.

Buri in Anglija. Angleški minister za kolonije Chamberlain je v včerajšnji seji spodnje zbornice odgovorjal na nekatera vprašanja, tičeča se Burov, in je rekel med drugim, da je govorica o odhodu dra Leydsa v južno Afriko neosnovana, ker se takim ljudem sploh nikdar ne dovoli povrnitev v južno Afriko. (Dr. Leyds je bil do sedaj zastopnik južnoafriške republike v Evropi.)

Nadalje je izjavil minister, da se zabrani povrnitev v južno Afriko tudi vsem tistim osebam, ki niso tam rojene, a so se vendar udeležile vojne proti Angležem.

Iz Bruselja poročajo, da se bo pod Krügerjevim predsedstvom v kratkem vršila v Utrehtu konferenca bivših burških poveljnikov, na kateri konferenci se bo sklepalo o postopanju Burov nasproti angleški politiki. Nekateri svetujejo, naj bi se v južni Afriki ustanovila radikalna opozicijska stranka, ki naj bi porabila prvo ugodno priliko, da južni Afriki zopet pribori neodvisnost.

Berolinski »Lokal-Anzeiger« priobčuje razgovor, katerega je imel neki njegov urednik z Bloemfontejnskim županom dr. Kellnerjem. Ta je izjavil, da je bil vedno nasproten nameri, da bi se Angliji napovedala vojna, ker je bil prepričan, da bodo v tej vojni Buri morali podleči mogočni Angliji prej ali slej. Nadalje je zatrjeval župan Kellner, da je Krüger zelo trdovraten ter da je hotel za vsako ceno ostati transvaalski predsednik, Stejin pa da nima ne posebne inteligence, ne energije ter da se je popolnoma ravnal po Krügerjevi volji. Dr. Kellner je tudi trdil, da bi bil Krüger lahko sebi ohranil predsedništvo, burškima republikama pa neodvisnost, ako bi bil podpiral Cecil Rodesa, ki je stremil za tem, da bi bil postal od Anglije neodvisni gospodar Kaplandije. Kar se tiče konca vojne, je dejal baje dr. Kellner, da so se Buri morali podati, ker so bile njihove moči popolnoma izpraznjene.

Tržaške vesti.

Odprt grob. Vrlega našega g. Lacka Križa, sedaj ravnatelja Croatije v Pulju, je zopet zadel hud rolbinski udarec. V kratkem času sem je izgubil očeta, mater in sedaj mlajšega mu brata Zvonimira Križa, posestnika v Čabru. Pokojnik je bil šel v 29. l. svoje dobe in je ostavil udovo z enima detetom. Večni mu pokoj! Gospodu Lacku Križu pa naše iskreno sožalje!

Častitka jubilarju g. dr. Dinku Vičetiću. Pevsko društvo »Kolo« v Trstu je odposlalo danes sledečo brzojavko: Svojemu in narodovemu dobrotniku kliče ob priliki 80-letnice: mnogaja ljeta!

Vzajemnost med »Il Piccolom« in e. kr. redarstvenim ravnateljstvom. Prejeli smo:

»Il Piccolo«, ki se hvalisa ob vsaki priliki, kako sigurne so njegove informacije, triumfira tudi sedaj. Pred par dnevi prinesel je novico, da Italijan Brandani Jesse,

doma iz Pise — ki da se je napotil peš brez vsakih sredstev, na severni pol — ima dospeti v Trst ter bo imel tukaj predavanja o svojem dosedanjem potovanju. Ta novica je »Piccolu« gotovo došla po Marconijevem »senzafilu«.

Slučajno pa smo imeli priliko od blizu opazovati tega junaka dneva, a bili smo takoj uverjeni, da je eden navadnih lahonskih šarlatanov, katerim ugaja le »il dolce far niente«. Na slamnatem klobuku ima tiskano, da je v 10 letih, to je od 1890 do 1900, prehodil 140.000 kilometrov a na pasu preko prs: »Polo nord.«

Imel je tukaj predavanja ali — bodi da so bili vdeležniki istih premalo radodarni, bodi da ta Kolumb diši preveč po... fakt je ta, da je e. kr. redarstveno ravnateljstvo prišlo čisto varvanu »Piccolo« vemu na pomoč s tem, da je Brandani-ju preskrbelo hrano in stanovanje, pa ne v bolnišnici — tem zatočišču regnicolov — ampak nekje drugje...

No, to pot izjemoma ne prigovarjamo poslužnosti redarstva gospodarja Trsta — »Piccolu«.

Sram vas bodi! Pišejo nam: V raznih laških listih smo čitali, da ne bodo sprejemali niti novčiča za zidanje novega stolpa Sv. Marka v Benetkah, razun od Lahov. Čitali smo tudi, da so razne svote ponujane od Neitalijanov, že odklonili, ker da Lahi (»farano da se«) hočejo sami prispevati za novi stolp. Sedaj pa čitamo, da je piranska občina določila 100 lir kakor prispevek za zidanje omenjenega stolpa!

Ker so to tudi novi revnih slovenskih kmetov piranske občine, protestiramo proti tej potratni, oobito, ker Lahi odklanjajo vsako denarno pomoč, prihajajočo od Nelahov!

Piranski signori smejo iz svojih žepov prispevati k zidanju stolpa sv. Marka kolikor jim drago — toda puste naj žulje slovenskega reveža na miru, oziroma naj omejenih 100 lir porabijo za popravo cest v piranski občini, ki so pod vsako kritiko! — Pričakujemo, da benečanska občina odkloni slovenske denarje, drugače porečemo, da so vsi skupaj »bufoni«!

Nas bi bilo sram vsprejemati vsakosvoto, došlo od drugorodcev, čim smo izjavili že v naprej, da odklanjamo take prispevke! Sram bi moralo biti tudi piransko gospodo, segati po tudi-slovenskih kronicah in jih četudi prekrščene v »lire«, pošiljati tja — kjer ne vsprejemajo — tujih denarnih pomoči!!

Boj za pravice našega naroda. Kakor smo svoječasno že ponovno pisali, ni hotel trgovca Stanko Godina od sv. Ivana vsprejeti laškega plačilnega naloga, katerega mu je doposlala zadruga trgovcev s jestvinami. Gosp. Godina je protestiral proti temu, da mu hočejo usiliti laški plačilni nalog: pri dotičnem magistratnem slugi, na magistratu, v zadrugi, a vse ni nič pomagalo. Slovenskega plačilnega naloga mu niso hoteli izdati, pač pa so mu v prodajalnici zarubili odgovarjajoče število sveč. G. Godina je slednjič — seveda v predpisanem času — uležil utok na namestništvo, a še danes zastoj čaka lake rešitve tega utoka. Ne glede na uleženi utok pa so pred nekaj dnevi prišli v prodajalnice Godine magistratni organi in hoteli odnesti zarubljene sveče. G. Godina je šel nekoliko dni, predno so prišli, da bi mu odnesli sveče, na namestništvo, kjer je urgiral rešitev svojega utoka, ali pa da se vsaj magistrat obvesti o uloženju rekurza, da se zaustavi eksekutivno postopanje. Na namestništvu so sicer obljubili, a storili — kakor navadno — niso ničesar. Čemu neki? Saj je bil le Slovenec oni, ki se je pritoževal in zahteval svoje pravice!

Kljubu utoku Godine na namestništvo, bili bi magistratni organi odnesli sveče, da ni Godina postal odločno in da ni magistratni organ o rubežni zarubil nekaj, kar ni eploh ekzistiralo v dotični prodajalnici.

Magistratni organ zapisal je namreč v zapisnik, da je zarubil »Apolo« sveče, kakoršnjih sveč pa g. Godina v svoji prodajalnici niti imel ni; družih pa mu Godina ni dovolil odnesti in tako je moral dotični magistratni organ oditi praznih rok in dolgin nosom. Za danes smo podali le goli fakt; nekoliko komentarja pa jutri!

Slovenecv nočejo! V včerajšnjem vladnem listu je razpisan natečaj za oddajo neke tobakarne v našem mestu. Človek bi mislil, da e. k. finančni nadzornik odredi, da se ta natečaj objavi v obeh deželnih jezikih, kar bi bilo povsem naravno, toda človek misli, finančni inspektorat pa — zapoveduje! Natečaj je objavljen le v nemškem in laškem

jeziku! Slovenske objave ni, ker se gospôda gotovo boje, da bi kakov Slovenec konkuriral za pridobitev omenjene tobakarne!

Za par Nemcev se torej izplača oglaš, za tisoče tržaških deželanov-Slovenecv pa...!

Ali nas nočete? Ali pa se nas morda bojite?!

In vedno ti laški podaniki! Policija je te dni zaprla prodajalca sadja, 25-letnega Santo Pulvirentija iz Katanije in njegovega 51-letnega očeta Josipa, ker sta s sleparske tehtnice sleparila odjemalce. Iz informacij, katere je tukajšnja policija dobila od italijanske policije, pa je razvidno, da sta oba aretiranca uprizorila v Italiji sleparaki faliment ter pobegnili. Starejši Pulvirenti ima odsedeti še 3letno ječo, na katero je bil v Italiji obsojen v kontumaciji. Pa naj se še kdo jezi, da prihaja v naše mesto toliko laških podanikov! Kaj pa bi sicer počenjali policija in sodnija?

Naša slaba stran. Pišejo nam: Premnogokrat že ste razpravljali na tem mestu o neki naši rak-rani, ki je v resnici naša slaba stran.

Naše ljudstvo je od narave obdarjeno s posebnim darom za priučevanje jezikov. Sleherni naš težak si je priučil 2 ali celo 3 jezike in to brez vsakega napora. To je naš dar narave — dar božji.

Ravno to pa je tudi vir — zlu, naša slaba stran, ki se kaže v nižih in viših slojih!

Oče in mati govorita po več jezikov, kar je zelo častno za našo narodnost. Nečastno je pa, da nas ravno to znanje več jezikov premnogokrat zmeša tako, da pozablamo, kateri jezik nam mora ostati najljubši pred vsemi drugimi, ki jih znamo, da pozablamo na naš materini jezik! Naše ljudstvo govori med sabo najraje svoj slovenski jezik — ako ni v dotiki z kakim drugorodcem. Kakor hitro pa ima v bližini Laha ali Nemca — pozablja le prerado na svoj materini jezik in se — iz prevelike uljudnosti — poslužuje jezika, ki ga govori — tujec sosed! To je naša slaba stran, katere se moramo iznebiti, ako nočemo, da se oprime tudi naših otrok, zbog česar postanejo indiferentni do svojega naroda in jezika.

Lepo je od nas, da govorimo več jezikov, toda to poznanje tujih jezikov ne sme služiti v potujčevanje našega mladega zaroda! Oglejmo si naše sodeželane Lahi! Oni res le redko znajo po več jezikov, ali tudi med njimi jih je (osebito takih, katerih stariši so bili Slovenci), ki govorijo po več jezikov. Nikdar pa ne boste čuli v laški družini druge, nego laško govorico!

Mi Slovani, ako nam je prišel v hišo ali v družbo kak drugorodec — odlagamo takoj svoj narodni jezik vse do tja, dokler ostane tujec v naši hiši!

Delajo morda, tudi drugi narodi tako? Ne! Drugorodec te pozdravi in vsprejme v svojem jeziku in to tudi tedaj ako je večš tvojemu jeziku. Da bi pa radi enega tujca govorila kaka laška družina oziroma družba drug tuji je jezik — tega ne doživite.

Mi poznamo hiše v katerih stanovalci so po veliki večini slovenske družine (ena takih je ona na istrski cesti št. 7!). Te družine se vsaj na videz zavedajo svoje narodnosti, a njih otroci, z malimi izjemami, govorijo izključljivo — laški! Celo v visoki Skorklji je skupina hiš, kjer biva samo naš živelj (izvzemši enega edinega Laha) in tudi otroci ti znajo vsi slovenski, a govorijo med sabo le laški! Prvo omenjeni slučaj priča, da stariši trpe na »naši slabi strani«, ker radi par Lahov stanujočih v dotični hiši govorijo celo v svoji družini tuji laški jezik, kar je nečastno za njih in za našo narodnost. — Drugi slučaj (iz Skorklje) pa priča, da stariši govorijo v družini slovenski, žal pa, da ne pazijo na otroke tudi tedaj, ko so zunaj na — vasi.

Res je: dokler nam vlada ne da dolžnih nam šol, je naših starišev stališče zelo težavno, ali tudi šole ne ne morejo storiti vsega, ako oče in mati ne storita svoje dolžnosti doma.

Pisec teh vrstic pozna par slučajev, ko so otroci pohajali slovensko šolo, a so doma se slovenskimi stariši govorili laški in so danes — najzagrizenejši lahoni! To moramo odpraviti! To treba izčistiti, ker drugače je ves naš trud zastonj!

Dolžnost vseh Slovanov je, da uče svoje otroke prvo svoj materini jezik — kakor delajo vsi drugorodci. Potem, ko otroci znajo ta svoj jezik, uče naj se še tujih jezikov. V družini pa — ako že ni mogoče tudi na zu-

naj — naj se nikdar ne rabi tuji jezik. Izgovor, češ, da otroci nočejo govoriti slovenski — naj odpade enkrat za vselej, ker je to le sramoten izgovor in sram bi moralo biti očeta in mater, katerima zapovedujejo — otroci!!

Prvo naj bo torej naše in še le za tem naj prihaja tuje! Ne pa, kakor se je dogajalo premnogokrat do sedaj, da nam je bilo tuje prvo in še le potem — ako je že sreča tako nanesla — naše!

Proč z našo slabo stranjo!

Procesija pri sv. Jakobu. V nedeljo, dne 27. t. m. bo pri sv. Jakobu navadna procesija povodom praznika cerkvenega patrona.

Te procesije sti se v obilnem številu udeleževali »Bratovščina sv. Cirila in Metodija« in slovenska Marijina družba s svojima lepima zastavama. Tudi letos se za to cerkveno slavnost delajo lepe priprave. Pri Sv. Jakobu so dobre tri četrtine vsega prebivalstva slovenske narodnosti, zato ima vse javno življenje pri Sv. Jakobu slovenski značaj.

Procesija pojde iz cerkve ob 5. in pol uri popoldne. Potrebno je torej, da bodo naši ljudje na svojem mestu že pred 5. uro popoldne.

Zbirališče za Marijino družbo bo v slovenski dekliški šoli pri Sv. Jakobu, — za »bratovščino sv. Cirila in Metodija« pa na trgu pred cerkvijo sv. Jakoba.

Dražbe premičnin. V petek, dne 25. julija ob 10. uri popoldne se bodo vsled navedbe tuk. c. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: Korzo 29, hišna oprava in ogledalo z marmom; ulica dell' Istituto 1 A, hišna oprava; trg della Borsa 3, pogrinjala in razno; Veliki trg, pečati in oprema v zalogi; ulica Acquedotto 17, oprema v zalogi in operacijsko blago.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplomer ob 7. uri jutraj 23.9° ob 2. uri popoldne 25.7° C. — Tlakomer ob 7. uri jutraj 757.2 — Danes plima ob 11.46 predp. in ob 10.31 pop.; oseka ob 5.11 popoldne in ob 4.41 popoldne.

Društvene vesti.

»Delavsko podporno društvo« bo slavilo dne 10. avgusta svojo običajno obletnico — ki pa bo letos tudi dvajsetletnica blagoslovljenja društvene zastave. — Slavnost bo razpadala v dva dela: predpoludanskega in popoldanskega. Za isto je najeta veteranska godba pod vodstvom gosp. Majcena. Podrobni vapored se objavi pravočasno in se sploh že sedaj pridno vrše vse priprave, da bo slavlje tega našega društva — te predivne organizacije našega delavstva — čim lepše in sijajneje.

Pevsko društvo »Lipa« v Bazovici priredi dne 3. avgusta t. l. velik ples na priredni in sicer to v nadomestilo za nekdanjo šagro.

Pevski zbor »Bratovščine sv. Cirila in Metodija« pri sv. Jakobu, priredi — kakor že oznanjeno — svoj izlet v Tomaj dne 3. avgusta t. l. Odhod na vozev točno ob 11. uri iz pred kavarnе Comercio. Kdor se boče udeležiti tega izleta, naj si preskrbi listek do torka dne 29. t. m., da se bo moglo naročiti potrebno število voz. Prijaviti se je možno ali v četrtek ali v soboto v šoli pri sv. Jakobu od 7. do 10. ure zvečer, ali pa sleherni dan od jutraj do večera, v ulici Molina a vento št. 3. pri g. Ivanu Zabrežu, vratarju.

Izlet obeta biti jako zabaven. Preskrbljeno bo ne le za duševno razvedrilo, ampak tudi za — telo. Pevali bodo pevci bratovščine, svirala bo veteranska godba pod vodstvom g. kapelnika Mačena in na razpolago bo izborna tomajski teran po zmernih cenah. Program se priobči jutri.

Vesti iz ostale Primorske.

× V Sežani je umrl danes jutraj g. Ivan Renčelj-Malalan. Pokojnik je bil blaga duša. Naj počiva v miru!

× Vipavska železnica. »Soči« pišejo iz Ajdovščine:

»Dne 18. julija od 11. in pol ure popoldnem so srečno privlekli, pripahali in pripeljali železnični stroj pod imenom »Lokalbahn Görz-Haidenschaft N. 29707«, kateri naj bi pihal po lepi Vipavski dolini. Stroj, izdelan na Češkem po najnovejšem sistemu lokalnih železnic, tehtal okoli 30.000 kg. Ni čuda torej, ako se je potrebovalo celih 8 dni, da so spravili tako kolosalno težo po cesti, kakor je iz Gorice v Ajdovščino; ali

čuditi se je, da se sploh kaj takega dovoli. (Sploh se zdi, da se v noveji čas vse železnice, ki se zidajo pod nadzorstvom države, zidajo z nekoliko preveč (kako bi rekli?)... nonšalanco, kakor pričajo tudi istrski izgledi. Ured. »Ed.«)

Istemu listu pišejo nadalje, da je dne 21. t. m. kakih sto domačih delavcev opustilo delo pri nakladanju gramoza na vagone iz hudournika Lokavšček za nasipanje proge iz Ajdovščine proti Gorici. Ljudje so slabo plačani in še tisto malo jim podjetnik plačuje kakor se mu zdi, tako, da so se že dogodili slučaj, da je o mesečnem plačevanju najboljši delavec dobil najslabšo plačo! Sedaj se govori celo, da domačih delavcev sploh ne bodo več vsprejemali. Mesto da bi upoštevali opravičene zahteve delavcev, da bi se delo tako povpeševalo, pa še odganjajo delavce in zavlačujejo delo.

× Na hrvatskem gimnaziju v Pazinu je bilo v šolskem letu 1901—1902 klasificiranih 139 dijakov, in to: 10 z odliko, 107 prvim redom, 7 drugim redom, 2 tretjim redom, 13 s popravkom. Po narodnosti je bilo 112 Hrvatov, 26 Slovencev, 1 Čeh. 137 njih je bilo iz Primorja, 1 z Reke, 1 s Češke.

Vesti iz Kranjske.

* Od strele zadeto dekle Marija Petercel v Idriji je po 37-urni nezvesti izdihnila. (Glej včerajšajo »Edinost«.)

Vesti iz Štajerske.

— Namestnik deželnega glavarja na Štajerskem, dr. Josip Sernee, o katerem smo bili sporočili svoječasno, da je hudo obolel, se je že povrnil iz Gradea popolnoma ozdravljen. Čestitamo iz srea.

— **Uradništvo in Vsenemštvo.** Na c. k. okrožnem sodišču v Mariboru je menda postalo že v tradicijo, da se razpisi izpraznjenih mest in natečaj, pač priobčijo v vsenemških listih, dočim se slovenski listi dosledno prezirajo. Sedaj razpisuje n. pr. predsedništvo c. k. okrožnega sodišča v Mariboru mesto paznika pri strojih in zopet le vsenemškem glasilu. Tu je dvojno možno: Ali to c. k. predsedništvo prezira dejstvo, da je prebivalstvo Spodnjega Štajerja, kateremu je namenjeno to sodišče, zdržema slovensko, izvzemši le male nemške oaze po nekaterih mestih; ali pa temu sodišču velja princip, da Slovencev sploh ni smeti pripustiti do c. k. služeb na c. k. sodnih uradih na Štajerskem.

»Süddeutsche Presse« pripominja:

»Ne le, da nemški uradniki tega okrožnega sodišča v svojih svobodnih urah izdelujejo elaborate za ta (vsenemški) list, postaja ta vsenemški organ sedaj v resnici quasi-uradni list okrožnega sodišča v Mariboru.«

Zistem, koketjuči tam gori z velikonemškim, tu doli na jugu z velikolaškim gibanjem poganja med uradništvom svoje evetje in dozoreva svoj sad tako v Mariboru, kakor v — Pazinu (o čemer smo podali ravno včeraj jako poučen izgle). Pa nikdo naj se ne čudi: kakoršnja setev, taka žetev! Če kdo seje kje indiferentizem do kake ideje — recimo: državne misli —, ne bo se smel čuditi, ako bo danes jutri istotam žel — očiten odpor. Pazin docet!

— **Še o nemški pevski slavnosti v Gradeu.** Ako ne bi vedeli, da smo v Avstriji, bi ne verjeli tudi temu, kar hočemo povedati tu. Tako pa, ker vemo, da smo v Avstriji, že verujemo tudi neverjetnosti. To

pevsko slavlje bo pangermansko. O tem so tako prepričane tudi vojaške oblasti, da so odrekle vsako udeležbo in ne bo tudi sodelovala nobena vojaška godba. O naših vojaških krogih bi mogli menda trditi vse prej, nego da so navdani protinemškim duhom. Če tem ne dovoljuje vest, mora biti stvar že precej — kričeča. A če so vojaške oblasti prišle na jasno, mogel in moral bi biti na jasnem tudi ekselencia, grof Clary, c. k. namestnik štajerski! Ali zdi se, da temu ni tako. Kajti le-ta si je prizadeval na vse kriplje, da bi vojaštvo sodelovalo na rečeni pangermanski slavnosti...! Ali vojaške oblasti so bile menda preveč na jasnem, da bi jih mogel njegov ekselencia zvabiti v temo zmote... in ostale je pri tem, da vojaštvo ne bo sodelovalo. Vidite, to je tisto neverjetno, kar smo hoteli povdarjati: divergenca med sodbo vojaških oblasti in ekselence namestnika v takih stvareh!

Ekselencia se more sedaj zopet odpočiti v senci črno-rudeče-zlatih zastav, ki bodo plapolale na slavnosti v Gradeu, kakor se je mogel solnčiti ob žarkih milosti veleslavne

obstrukcije, pripomoški z odpravo jezikovnih naredeb nemški parlamentarni revoluciji in anarhiji do trumfa in zmage!

Razne vesti.

Spomin na bitko pod Visom. Visoka politika menda sili Avstrijo, da se izneverja sama sebi. Pričakovati bi bilo, da naša vojna mornarica proslavi — v Pulju in drugje — dogodke pod Visom leta 1866. toli slavne zanj, da proslavi spomin na slavni čin, ki se je odigral v krvavem spopadu med italijanskim in avstrijskim brodomjem v dnevih 20. in 21. julija. Ali o kakem slavljenju ni niti govora, ker se menda — nekoga boje!

Naj torej mi osvežimo nekoliko spominov. Na severu je bila Avstrija poražena; na jugu pa je istodobno slavila velike zmage. Vsled izida vojne je sicer izgubila svoje gospodstvo v Italiji, ali završila je je častno. Italijanska mornarica je bila sijajna: štela je 34 ladij, med tem: 16 oklopnice s 656 topovi in 11.000 mož. To brodomje je imelo naveliti na Dalmacijo.

Avstrijska mornarica pa je bila popolnoma zapuščena; svet ni znal zanjo in nikdo ni računal žnjo. Na čelu jej je bil kontra-admiral Tegetthof. Le ta je to siromašno mornarico v Pulju in Fazani spremenil za vojno toliko, kolikor se je sploh dalo, ter se je dne 27. junija prikazal žnjo pred Ancono, kjer je bilo laško brodomje pod admiralom Persano. In čudo: le-ta se ni hotel »pustiti v boj. Še le pod pritiskom javnega mnenja v Italiji je odplul dne 16. julija iz Ancone, da napade Vis, to »Malto Jadranskega morja«. Dne 18. in 19. julija je Persano napadal utrdbe viske, ali zastoj mu je bil trud, da bi udril v luko. Dne 20. julija v jutro se je prikazala avstrijska mornarica pod poveljstvom Tegetthofa. Moč njegova je bila veliko manjša od italijanske. On je štel le 27 ladij, od teh 7 oklopnice, a 526 topov z 7500 mož. Ob 10. in pol je dal Tegetthof ukaz na napad. Ladije so se morale postaviti v tri oddelke v podobi klina; oklopnice spredaj, za njimi lesene ladije. Oklopnice so imele napasti sovražne z vso silo, prebiti jih in prisiliti jih, da se potope. Italijanska oklopnica »Principe di Carignano« je izprožila prvi top. Tegetthof pa je s prvim udarcem razkropil italijansko brodomje, v katerem je zavladal nered, ker je bila vsaka ladija prepuščena svojemu kapitanu. Začela se je obupna borba. Lesena ladija »Kaiser« se je, če tudi je močno trpela, vendar rešila skrajne nevarnosti. Oklopnica »Ferdinand Max«, na kateri je bil sam Tegetthof, se je zaletela z vso silo v italijansko oklopnico »Re d'Italia«, ki se je potopila. Od 700 mož, ki so bili na njej, se jih je rešilo samo 15. Za nekoliko hipov je vse obmolnilo od groze, a potem se je zopet nadaljevala obupna borba. Ali Italijani so se kmalu začeli umikati proti severu. V sredi njihovih ladij je bil tudi »Palestro«, ki je že gorel. Okolo 3. ure popoldne je udaril plamen iz njegovih bokov in ladija — se je potopila. Bitka je bila končana. Italijani so odpluli nazaj v Ancono, Avstriji pa v Vis, kjer so (21. junija) pokopali svoje mrtve: 3 častnike in 32 mož, naslednjega dne pa so odpluli v Pulj. Avstrijska zmaga je bila sijajna in popolna. Tem značilneje je za sedanje čase in za avstrijsko politiko, da spomin na te slavne čine avstrijsko-slovenskega junaštva oficijelni krogi menda — ne smejo slaviti!

Brzjavna poročila.

Deželni zbor štajerski.

GRADEC 24. (B.) Začetek seje se je zavlekel do 11. ure popoldne. Prvi predmet dnevnega reda so bili predlogi radi podpor bedotrpčim krajem. Kakor četrta je bila na dnevnem redu predloga volilne presnove. Deželni glavar je izjavil, da tega predmeta ne more dati v razpravo, ker nista v zbornici navzoča ni poročevalec večine, ni poročevalec manjšine. Preiti je toraj v razpravo naslednje točke dnevnega reda.

Poveljnik avstrijske vojne mornarice. DUNAJ 23. (B.) Poveljnik vojne mornarice, admiral baron Spaun, je odšel danes na dopust.

Kraljeva rodbina Grška.

DUNAJ 24. (B.) Kraljica Grška je odpotovala danes o poludne v Petrograd.

AIX LES BAINS 23. (B.) Kralj Grški je dospel semkaj in je bil vsprejet v municipalnem svetu. Občinstvo je prirejalo kralju živahne ovacije.

Potop »Primusa«.

HAMBURG 24. (B.) Do 12. ure po noči je naznanjenih kakor rešenih 71 oseb.

Ker je določeno, da se pogreša 112 oseb, utegnejo biti te številke prave.

Razburjenje na Francozskem radi postopanja proti kongregacijskim šolam.

PARIZ 24. (B.) Sinoči je krščansko-socialni list »Sillon« priredil v nekem hotelu protesten shod proti proganjanju kongregacij, ki se je izvršil mirno. — Pred zborovalnim lokalom so se nabrale gruče republikanov in socialistov, ki so zasramovali duhovščino in katolike ter vsklikali na svobodo. Prišlo je do neznatnih pretepov. Policija je zaprla več oseb.

PARIZ 24. (B.) Sinoči ob 10. uri in pol je prišlo na terasi kavarne Clig do precej hudega pretepa, na katerem je bilo ranjenih več oseb. Policija je spraznila teraso ter zaprla 25 oseb, katerih večino so obdržali v zaporu. V neki kavarni na boulevardu St. Michel je prišlo o polunoči do prepira, v katerem je nekdo hkratu dvakrat ustrelil iz revolverja ter rnil enega gostov. Policija je zopet napravila red.

PARIZ 24. (B.) Listi beležijo govorico da je bil med sinočnjimi izgredi neki duhovnik ranjen z nožem.

Neki odbor pozivlja socialiste, naj vspricho klerikalnih pojavov prirerajo poulične demonstracije za pravice znanosti in razuma.

Voščilo povodom imendne.

Jutri bomo slavili god sv. Jakoba. V zmislu splošne in hvalavredne navade, da se ob tem dnevu spominjamo svojih dobrotnikov-godovnjakov, šteje si podpisani v dolžnost, da v imenu pevskega društva »Danica« izreče najiskrenejše čestitke za god svojemu ljubljenu predsedniku in domaćinu gosp. Jakobu Štoka.

Zasluge tega gospoda za razvoj našega društva so notorične in ne treba, da jih naštevamo tu. Isto tako je znano njegovo odločno slovensko-narodno mišljenje. Ilasti v naši sredi je vsikdar navdušen širitelj narodne ideje, a poleg tega tudi pester in dobrohoten svetovalec v zasebnih stvareh.

Zato se čuli odbor »Danice« prijetno prisiljenega, da gospodu Jakobu Štoki povodom njegovega godu na tem mestu izreče svoje čestitke. Bog nam ga ohrani še mnogo let ob strani mile mu soproje Alojzije! — Živela oba! Na zdar!

ODBOR

pevskega društva »Danica«.

Na Kontovelju, 24. julija.

Aleksander Levi Minzi

Prva in največja tovarna pohištva vseh vrst.

TRST

TOVARNA:
Via Teza,
vogal
Via Limitana

ZALOGE:
Piazza Rosario št. 2
(šolsko poslopje)
in Via Ribergo št. 21

Telefon št. 670.

Velik izbo, tapetarij, zrcal in slik. Izvršje naročbe tudi po posebnih načrtih.

Cene brez konkurenco.

ILUSTROVANI CRTEŽI ZASTONJ IN FRANKO
Predmeti postavio se na par obrod
ali železnico franko

Velikanska rastava pohištva in tapetarij. Izvenredno ugodne cene. **VILJEM DALLA TORRE** v Trstu, trg Giovanni 5. (Palača Diana.) Moje pohištvo doneseno. —

MIZARSKA ZADRUGA V GORICI z omejenim jamstvom

naznanja slovenskemu občinstvu, da je prevzela

prvo slov. zalogo pohištva iz odlikovanih in svetovnoznanih tovarn v Solkanu in Gorici

Antona Černigoj-a katera se nahaja

v Trstu, Via Piazza vecchia (Rosario) št. 1.

(na desni strani cerkve sv. Petra). Konkurenca nemogoča, ker je blago iz prve roke.

FERDO GUŠTINČIČ

klesarski mojster
TRST (via Giuliani II) — BARKOVLE (praven pokopališča).

Izvršuje vsakovrstna in najfinejša ornamentalna dela kakor n. pr.: oltarje, spomenike, kipe, poprsja. — Razna dela iz mramorja, cementa in gipsa, kakor tudi slike po fotografiji v vsakovrstnih formatih itd. itd. Več slik je na ogled v »Narodnem domu« v Barkovljah.

Lastni kamenolom v Petrovici (Repen).
Žage na motor.

Cene po pogodbi in jako nizke.

Priporoča se slav. slovenskemu občinstvu za obile naročbe udani

Ferdo Guštinčič
klesarski mojster.

ZALOGA DALMATINSKIH VIN

iz lastnih kletij
in

ISTRSKI TERAN,

ki se toplo priporoča družinam, gosp. krčmarjem in restavracijam.

Simeon Pavlinovič, ul. Chiozza 11.

Živic i dr.

(Schivitz & Comp.)

Zaloga strojev, tehničnih predmetov in materiala.
Delavnica. — Inženjerski urad.

TRST. — Trgovinska ulica št. 2. — TRST

pri trgu vojašnice.

Prodaja se:

MOTORJE na par, na plin, petrolej in bencin.
STROJE za obrtništvo in kmetijstvo, za dom in sploh za vsako rabo.
PUMPE za vodo, vino, špirit, olje itd.
ŽELEZNE CEVI in njene sklepe.
CEVI iz drugih kovin, iz gume in platna.
PIPE in VALVE (zaklopnice) in druge medene ali bronene predmete.
MAŠILNE ULOGE t. j. plošče, svitke in dr. iz gume, asbesta, bombaža.
SITE in druge priprave za mlino.
PASE iz usnja in drugih materialov.
OLJE in MAST za mazanje strojev.

Posebno se priporoča posestnikom

Raznovrstne železne plugje, mlatilnice in čistilnice za žito, slamoreznice, stiskalnice za vino, olje in seno, škropilnice proti peronospori, elastične trake, gobe za cepljenje itd.

Izdelujejo se načrti za napravo tovarn, vodovodov, vodnjakov, cest itd. in se tudi dela prevzame.

M. Aite

trgovina z manifakturnim blagom

ul. Nuova, ogel ul. S. Lazzaro št. 8
s podružnico ul. Nuova, ogel ul. S. Lazzaro št. 5.

si dovoljuje obvestiti slavno občinstvo in cenj. odjemalce, da je jako pomnožila svojo zalogo kakor tudi povečala prostore s tem, da je ustanovila zgoraj omenjeno podružnico zato, da more v polni meri zadostiti vsem zahtevam cenj. odjemalcev.

V obeh prodajalnicah vdobiva se razno blago najboljše kakovosti in najmodernejše iz prvih tovarn, posebno pa snovi za moške in ženske obleke, srajce, ovrtnike, ovrtnice, tu je velikanski izbor platnenega in bombažnega blaga, prtov in prtičkov ter vsake vrste perila, bodi od bombaža, ali platna. Pletenine, svilene raznovrstni okraski za šivilje in kitničarke. Velikanski izbor snovij za narodne zastave in trakov za društvene znake.

Sprejema naročbe na moške obleke po meri, katere izvrši najtočnejše in najatanjeje po cenah, da se ni bati konkurence.

Poskušaj, da se prepričaš!

A. BUCHBINDER

TRST. — ulica Riborgo št. 27. — TRST.

Raznovrstna zaloga ogledal in okvirjem tapetarij vseh vrst, ročnih kovčkov in velikih kovčkov vseh vrst po načrtih železniž. Naročbe sprejema za kompletne sobe toli v mestu koli za odpošiljanje po železnici ali morju.

Čevljarski mojster

Vezovnik Vekoslav

mesar

v »Slovenskem domu«

— na trgu sv. Jakoba šte. 3 —
priporoča cenj. slovenskemu občinstvu svojo mesnico. Cene zmerne. Postrežba točna.

Svoji k svojim!

Sorodnikom in znancem naznanjamo tužno vest, da je danes jutraj po dolgi in mučni bolezni in previden s Svetotajstvi v Gospodu zaspal, gospod

Ivan Renčelj-Malalan

posestnik, predsednik krajnega šolskega sveta, bivši župan itd.

Pogreb pokojnega bo v soboto, dne 26. julija ob 10. uri zjutraj.

Tereza Renčelj, M.a Škapin in Jožefa Metlika, sestre.
Amalija Škapin, nečakinja.

SEŽANA, 24. julija 1902.

Najstarejša slovenska tovarna in zaloga pohištva

Andrej Jug

TRST — ulica sv. Lucije št. 12 (zadej c. k. sodnije) — TRST

priporoča svojim cenjenim rojakom svoje najboljše in trpežno pohištvo, bodisi svetlo ali temno politirano, kakor za spalne, jedilne in vizitne sobe. Sprejema tudi naročbe za vsakovrstne izdelke po načrtu ali poprave, ktere izvrši v najkrajšem času in v polno zadovoljnost naročitelja.

Cene brez konkurence.

Za obilne naročbe se toplo priporoča svojim rojakom v mestu, okolici in na deželi: v misli gesla: Svoji k svojim!

Lekarnar Thierry (Adolf) Limited

pravo stolistno mazilo

je najjače mazilo, ki oblaži bolečine, jih hitro zdravi ter odpravi na človeškem telesu vse prirasle izrastke.

Vdobja se po lekarnah. Po pošti franko 2 lončka
3 K 50 stot.

Lekarnar Thierry (Adolf) Limited v Pregradi pri Rogatcu
(Rohitsch-Sauerbrunn.)

Naj se izogiblje ponarejanj ter pazi na zgornjo, na lončku utisnjeno varn. znamko in tvrdko.

Stavbinsko
podjetje

G. TÖNNIES

Stavbinsko
podjetje

Ljubljana.

Tovarna za mizarsko orodje in parkete, stavbinsko in nmetno ključarstvo.

Delavnica za konstrukcijo železa itd.

Sprejema naročbe za vsakovrstna mizarska dela kakor: kompletna okna za cele stavbe in izložna okna na svetlo, vrata, portale, oprave za prodajalne in družega pohištva v vseh slogih. — Podovi mehki in trdi vseh vrst kakor: deščice, parkete, od jermena in navadnega lesa. Kompletna stavbinska kovaška dela, stopnice, ograje, žične mreže, železne zatvornice na vreteno ita. itd.

Proračuni brezplačno.

Reference prve vrste na razpolago.

„Andemo de Franz“

krčma

v ulici Geppa št. 14.

Toči vina prve vrste:

Bela vipavska liter po 36 kr.
Črna istrska „ 36 „
Istrski refolk „ 48 „

Kuhinja domača, vedno preskrbljena z gor-
skimi in mrzlimi jedili po zmernih cenah
Družinam se pošilja na dom od 10 litrov
naprej: Ipavsko belo liter po 28 kr.
Črna istersko liter po 28 kr.

Priporoča se tudi krčmarjem, katerim dajem
vinood 50 litrov naprej po dogovorjeni ceni.

Josip Furlan, lastnik.

Velika zaloga krojnega blaga.

Krojaška zadruga

vpisana zadruga z omejeno zavezo

GORICA Gosposke ulice 7 GORICA

Priporoča vse v to stroko spadajoče
blago ter jamči za pošteno in solidno po-
strežbo.

Cene stalne brez pogajanja.

Odlikovan z dvema zlatimi in bro-
nastimi kolajnami

Fran Hlavaty

ulica Giulia št. 1/A.

Obuvala po angležkem in francoskem
vzoru izdeluje po meri cenj. damam
in gospodom kakor tudi za otroke. Delo
okusno in trpežno.

Popravljanje starega obuvala.

Spo štovane slovenske gospodinje

Zahtevajte pri svojih trgovcih

ново

Ciril-Metodijevo

cikorijo.

JAKOB BAMBIČ

trgovec z jedilnim blagom

Via Giulia št. 7.

Priporoča svojo zalogo jestvin kolonijalij
vsakovrstnega olja, navadnega in najfinejšega.
— Najfineje testenine, po jako nizkih cenah,
ter moke, žita, ovs, otrobi. — Razpošilja na-
ročeno blago tudi na deželo na debelo in
probo. — Cenike razpošilja franko.

Priporoča se pri najsolidnejšem delu in
zmernimi cenami.

Prodajalnica izgotovljenih oblek

„Alla città di Trieste“
tvrške

EDVARD KALASCH

Via Torrente št. 34

nasproti gledališču „Armonia“
s krojačnico, kjer se izvršujejo obleke
po meri in najugodnejših cenah. V pro-
dajalnici ima tudi zalogo perila za
delavski stan po izvenredno nizkih cenah.
Izbor boljših in navadnih snovij.

VELIK IZBOR

izgotovljenih hlač za delavce

kakor tudi blaga za hlače, ki se na-
pravijo po meri.

Odlikovana v Rimu se zlato kolajno in
se zlato kolajno in zaslužnim križcem.

Odlikovana na Dunaju se zlato kolajno in
se zlato kolajno in zaslužnim križcem.

Odlikovana tovarna za čopiče in ščetke

Ivan Angeli

ulica Canale 5

nasproti cerkve sv. Antona novega.

Edini specialist za izdelovanje zidarskih
in slikarskih čopičev; lastna specijali-
teta čopičev za barvanje s pokostjo.
Pleteni naslanjači francoskega sestava
in nedosežne kakovosti.

Se ne boji nikake konkurence glede
zmernih cen kakor tudi izvrstnega
izdelka.

Čuvati se je dobro da se ne za-
menja moja tvrdka s konkurenti
jednakega imena.

Rinnione Adriatica di Sicurtà v Trstu

zavaruje

proti požarom, prevozu po suhem, rekah in morju,
proti toči, na življenje v vseh kombinacijah.

Glavnica in rezerv. društva dne 31. decembra 1892.:

Glavnica društva	gld.	4.000.000,-
Premijna rezerva zavarovanja na življenje	"	13.326.346-98
Premijna rezerva zavarovanja proti ognju	"	1.632.248-22
Premijna rezerva zavarovanja blaga pri prevažanju	"	49.465-07
Rezerva na razpolaganje	"	500.000,-
Rezerva zavarovanja proti premijnju u kurzov, bilanca (A)	"	333.822-42
Rezerva zavarovanja proti premijnju kurzov, bilanca (B)	"	243.331-8
Rezerva specijalnih dobičkov zavarovanja na življenje	"	500.000,-
Občna rezerva dobičkov	"	1.187.164-86

Urad ravateljstva:

Via Valdirivo št. 2, (v lastni hiši).

FILIJALKA

c. kr. priv. avstr. kreditnega zavoda
za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vrednostnih papirjih na	V napoleonih na
4-dnevni izkaz 2 1/2%	30-dnevni odkaz 2 1/2%
30- " " 3 1/4%	3-mesečni " 2 1/2%
	6- " " 2 1/2%

na pisma, katera se morajo izplačati v sedanjih ban-
kovcih avstrijske veljave, stopijo nove obrestne taksa-
e krepost z dnem 24. junija, 28. junija in odnoso-
20. avgusta t. l. po dotičnih objavah.

Okrožni oddel.

7 vredn. papirjih 2% na vsako svoto. V napoleonih
brez obresti.

Nakaznice

La Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Tropavt,
Reko kako v Zagreb, Arad, Bielitz, Gablonz, Gradec,
Sibinj, Inomostu, Czovec, Ljubljano, Linc, Olomeu,
Reichenberg, Saaz in Solnograd, brez stroškov.

Kupnja in prodaja

bitku 1% provizije.

Inkaso vseh vrst pod najumestnejšimi pogoji.

Predujmi.

Jamčevne listine po dogovoru. Kredit na dokumente
v Londonu, Parizu, Berlinu ali v drugih mestih —
provizija po jako umestnih pogojih.

Kreditna pisma na katerokoli mesto.

Vložki v pohrano.

Naša blagajna izplačuje nakaznice narodne banke
italijanske v italijanskih frankih, ali pa po dnevnem
kursu.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlati da
srebrni denar, zlati avstrijski bankovci itd. po pogodb